

УДК 159.9

Скірдова А.Ф.

студ. гр. СН-114м НУ «Запорізька політехніка»

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТЬ «ТВОРЧІСТЬ» І «КРЕАТИВНІСТЬ»

На сьогоднішній день наукове співтовариство не має спільної думки, стосовно чіткого розмежування термінів «творчість» та «креативність». Незважаючи на це ми можемо бачити їх використання у різноманітних сферах

життя, велику кількість закликів, щодо розвитку певних здібностей та особистісних рис. Натомість, перш ніж щось вдосконалювати у себе та інших, потрібно чітко розуміти на що направлений вплив. Саме через виявлену неоднозначність дана тема вважається актуальною, адже у результаті ми спробуємо поставити крапку ототожненню цих термінів та виділимо вагомі відмінності, на які не можна не звертати уваги.

Поняття «творчість» та «креативність» мають спільні й відмінні риси. Почнемо з того, що слово «креативність» походить від слова «create», що й означає творчість. Дослівно «creativity» - це «творчість» [4]. Через те, що на багатьох мовах ці два поняття позначаються одним словом, значення якого залежить від контексту, або спільнокореновими словами і виходить ототожнення цих термінів. Проте, незважаючи на спільні риси цих понять, такі як створення чогось оригінального, новизна, подолання шаблонних стереотипів, перетворення, є все ж таки і відмінні риси.

Так «творчість» зазвичай розуміють як діяльність людини, певний процес творіння, а «креативність» - здібність або здатність до творчості (О. Антонова, В. Моляко, І. Мелик-Гайказян) та властивість особистості (Дж. Гілфорд, Е. Торренс) [1; 3]. Крім цього, творчості часто надають «божественну природу», тоді як креативність більш орієнтована на практичне життя та досягнення певної мети. Також, хочеться зауважити ще на тому, що креативність зазвичай пов'язують з процесом генерації ідей (Т. Любарт, К. Шмідт, Джон Као) [3]. Вбачається, що чим швидше людина може продукувати велику кількість оригінальних, різноманітних ідей, то тим більший в неї рівень розвитку креативності. Тут вже важливий результат і досягнення поставленої мети в заданих рамках умови завдання.

Творчість, в свою чергу, потребує натхнення. Наприклад, людина може впасти у творчу кризу, або просто бути не у настрої творити, чи запропонована ідея / завдання видалося нецікавим. Саме тому творчість є спонтанною і не завжди вловимою. Мається на увазі, що, наприклад, поету можуть зненацька прийти у голову рядки нового вірша, але в інший день йому дуже важко буде примусити себе написати якийсь твір на задану тему. Також, як зазначає С.Д. Дімітрова-Бурлаєнко [1], творчість не потребує обов'язкового результату, це немовби певна діяльність заради процесу творіння, що сам по собі є цінним. На думку М. Ліпіна [2], творчість впливає і на творця, і на навколишній світ. Тобто, у даному процесі йде перетворення з обох сторін.

Креативність же направлена саме на перетворення навколишнього світу і є засобом досягнення мети [2]. Вона до цього ще й визначається певним чином, як здатність знаходити нетрадиційні способи розв'язання проблемних завдань, що можна простежити у визначеннях Д. Сімпсона, Дж. Гілфорда та інших науковців [3]. Тобто, умовно кажучи, спершу виникає проблема, потім процес генерування рішень, оцінювання їх, вибір оптимального результату і

втілення його у життя. Це, звичайно, дуже спрощене схематичне уявлення, не всі пункти можуть бути вказані. Творчість же уявляється як натхнення – втілення у життя. Звичайно, що натхненню передують певні знання, думки, досвід, роздуми на дану тему, що одного разу, немов із підсвідомості виходить у вигляді готового результату.

Для креативності важливо вміти генерувати велику кількість ідей доволі швидко, коли для творчості часто може бути достатнім однієї оригінальної ідеї, що може прийти у будь-який час. М. Ліпін зауважує, що основна відмінність між поняттями полягає у тому, що «творчість є способом реалізації універсальних потенцій буття, а креативність – суб'єктивних приватних інтересів. Творчість дослухається до логосу світу, натомість креативність нав'язує йому свій» [2, с. 83]. Л. Федулова вважає, що попри типологічну схожість творчості та креативності, остання має конкретне спрямування – «бути рушійною силою економічного розвитку» [5, с. 53-54].

Отже, можна зробити висновок, що поняття «творчість» та «креативність» мають спільні і відмінні властивості. Спільні: створення чогось оригінального, новизна, подолання шаблонних стереотипів, перетворення. Відмінності ж вбачаються в наступному: швидкість; здатність генерувати велику кількість ідей; орієнтація на вирішення проблемного питання, а не на самому процесі творіння; важливість отриманого результату – все це є важливим саме для креативності і для творчості не є обов'язковим. Основою творчого процесу є натхнення автора, а креативності – прагматизм, тобто доцільність, корисність вихідного продукту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дімітрова-Бурлаєнко С. Д. Дефініції понять «творчість» і «креативність» у сучасному науковому дискурсі / С. Д. Дімітрова-Бурлаєнко // Наукові записки НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні науки. – 2017. Вип. 135. – С. 82–89.
2. Ліпін М. Творчість та креативність: способи людського існування. / М. Ліпін // Вісник Київського національного торговельно економічного університету. – 2019. – № 1. – С. 79-91.
3. Павленко В.В. Креативність: сутнісна характеристика поняття / В.В. Павленко // Креативна педагогіка: [наук.-метод. журнал] / академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». – Житомир, 2016. – Вип. 11. – 154 с. – С.120–131.
4. Сидоров Д. Загальне та відмінності у дефініціях «творчість» та «креативність». / Д. Сидоров // Нові технології навчання [Електронний ресурс]. – 2024. – №98. – С. 198-204. – Режим доступу: <http://journal.org.ua/index.php/ntn/article/view/413>

5. Федулова Л. І. Теоретичні конструкції креативної економіки.
/ Л.І. Федулова // Економічна теорія та право. – 2017. – № 4 (31). – С. 48–63.